

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

"ובאת... ואמרת" (כו, ג)

שאינך כפוי טובה. (רש"י)

סיפר הגאון רבי צבי מרקוביץ זצ"ל: פעם הזמין אותי מורי ורבי הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל לבוא ולסעוד עמו בביתו.

הוא דיבר על כך ש"בכל הדורות כל יחיד ויחיד מוקף בניסים" והחל לספר אודות עצמו שכאשר חותנו לקחו לחתן, היה מדובר שיקבל "קעסט" שיוכל לשבת בהשקט על התורה ועל העבודה.

והנה אחר אירוסיו נפלה דליקה בביתו וכילתה את כל רכושו, וממילא לא היה יכול עוד לעמוד בהבטחתו.

לכאורה בראיה שטחית היה זה עבורי רע, אך דוקא משום זה נקראתי ע"י הדוד הגאון רבי אליעזר גורדון לשיבת טעלו.

וסיים רבי שמעון: "אלוקים חשבה לטובה, לו לא היו נשרפים באש נכסיו של חותני, יתכן שהייתי נעשה בעל מעמד מכובד, אך הקב"ה סובב שיקרה מה שקרה כדי שאגיע להרבצת התורה".

(תורה יבקשו מפיחה)

"וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט" (כו, ה)

ולכאורה, הלא היה צריך לומר "וירד מצרימה במתי מעט, ולאחר מכן ויגר שם, ולמה נאמר להפך? אלא ללמדך, שיעקב התגורר במצרים במתי מעט, בצמצום ובצניעות, כדברי הירושלמי שבחוץ לארץ אין להקים בניני פאר גדולים.

(אמרי אמת)

"ארור מכה רעהו
בסתר" (כז, כד)

ביאר רש"י: "על לשון הרע הוא אומר". ידוע הסיפור על הגאון מוילנא זצ"ל, מהתקופה בה ערך גלות, שפעם נסע עם בעל עגלה גוי, והחמור, בהנהגת בעליו, נכנס לשדה פרטי שבצד הדרך ואכל מהתבואה שבה.

הגוי, שראה לפתע את בעל השדה מתקרב נמלט והתחבא בסביבת מקום.

בעל השדה ניגש אל הגאון שישב בעגלה והפליא בו את מכותיו, הגאון לא גילה שהגוי הוא זה שגנב משום שלא רצה לדבר לשון הרע על בעל העגלה הגוי, שהיה אשם בנזק שגרם החמור.

והרי הדברים מבהילים! כל תורתו העצומה של הגאון מוילנא לא היתה מצילה אותו מדינה של גיהנום אם רק היה אומר שלוש מילים: "זה לא אני!" ובסך הכל לגאון היתה סיבה טובה לומר זאת בכדי להינצל ממכותיו של בעל השדה, ומה גם שמדובר על גוי.

מה נענה אנן, יושבים סתם כך בארוחת ערב ומדברים דברי גנאי על הזולת!

הרי אנחנו לא נמצאים בחשש שיכו אותנו, ובכל זאת מדברים! ועל יהודי! נורא נוראות!

(יחי ראובן)

"ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם" (כז, כו)

בכנסיה הגדולה שהתכנסה בווינה בשנת תרפ"ג, התאספו יהודים רבים כדי לזכות לראות את גדולי הדור, בראשות החפץ חיים, ולהתברך מפייהם.

"לְחֹנְנִים חֲנָם מְאוֹצֵר הַמְּנַצֵּר לְפָנָיִךְ"

מוֹבָא בְּמִדְרָשׁ תְּנַחוּמָא (וְאֶתְחַנֵּן ג) בְּשַׁעַה שְׁעָמֵד מִשָּׁה וְאָמַר לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, "הֲרֵאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ" (שְׁמוֹת לֵג, יח), אָמַר מִשָּׁה, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹדִיעֵנִי נָא בְּאֵי זוּ מֵדָה אֶתָּה נוֹהֵג עוֹלָמְךָ, שְׁנֵאֲמַר: הוֹדִיעֵנִי נָא אֶת דְּרָכֶיךָ (שֵׁם פְּסוּק יג). אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵן, אֲנִי מֵרָאֵה לָּךְ, אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל טוֹבֵי עַל פְּנֵיךְ וְקָרָאתִי וְגו' (שֵׁם פְּסוּק יט).

אָמַר לוֹ: אֲנִי חַיֵּב לְבְרִיָּה. כָּל מָה שְׁיַעֲשֶׂה אָדָם מִצְוָה, חֲנָם אֲנִי נוֹתֵן לוֹ.

לֹא שְׁאֲנִי חַיֵּב לְכָל בְּרִיָּה כְּלוּם, אֶלָּא חֲנָם אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם, שְׁנֵאֲמַר: וְחִנֵּיתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחַם.

אָמַר לוֹ מִשָּׁה, אִם כֵּן עֲשֵׂה עָלַי מִצְוָה וְתֵן לִי חֲנָם. לְפִיכָךְ כְּתִיב: וְאֶתְחַנֵּן.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

"ברוך פרי בטנך ופרי אדמתך ופרי בהמתך" (כח, ד)

בפסוקים הבאים חוזר הקב"ה שנית על אותה ברכה, ואומר (פסוק יא): "והותרך ה' לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך..."
ואכן, בעם ישראל תמיד נחשב ריבוי הילדים כברכה וכמקור לשמחה, בשונה מן התפיסה המקובלת אצל שאר העמים, הרואים בכך טרחה ויגיעה, וכלל אינם רוצים בכך.

בהגדה של פסח מעשה רב כותב הרב וולך בהקשר לכך, כי באחד הימים נסע רבי שאול בראך מקאשו לארץ ישראל לבקר את אמו הזקנה. כשעמד בנמל והמתין לאניה, נגשה אליו נסיכה מבית המלכות האנגלי ואמרה לו: "אני מכבדת מאד את התנ"ך ואף עם התנ"ך יקר בעיני - אך דבר אחד מוזר בעיני ואינני מצליחה לקלוט אותו: מדוע יש לכם, היהודים, כל כך הרבה ילדים?"
אם את מכבדת את התנ"ך - השיב לה הרב תשובה נצחת -

בודאי הנך יודעת אודות מה שנאמר בפרשת נח; האלקים צוה את נח להכניס לתבה מכל החיות שנים שנים, אך מן הבהמה הטהורה אמר להכניס שבעה שבעה...
לפיכך אנו, הטהורים שבאומות, איננו מסתפקים בהולדת שנים שנים, אלא מבקשים לכל הפחות שבעה שבעה...

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך" ויראו ממך (כח, י)

בשנה הראשונה לכהונת הגה"ק רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון מהרש"ם, קרה שיהודים הסתבכו עם הגויים בנוגע לחכירת מס הבשר.

טען החפץ חיים בענוותנותו שאינו רבי המחלק ברכות, וכשהמשיכו להפציר בו, נענה להם והחל לברכם.
הדבר היה בפרשת כיתבוא, וכאשר נעמד לפניו אדם בלתי מוכר שבא אליו עם בנו כדי להתברך, נענה החפץ חיים ואמר: "איני יודע מדוע אתה מבקש ממני ברכה, ממה נפשך, אם אתה שולח את בנך לישיבה, אינך זקוק לברכה שלי, שהרי כבר ברכו אותך
כל אותם רבואות שעמדו בין הרגזים להר עיבל, ואמרו ברוך אשר יקים את-דברי התורה הזאת לעשות אותם",

ואם שולח אתה את בנך לבית ספר של לימודי חול, איני יכול לברך אותך".
נרעש האיש וילפת, שכן ניבא החפץ חיים על רצונו להוציא את בנו ממקום תורה, וינחם על מחשבתו.

"ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך כי תשמע בקול ה' אלקיך" (כח, ב)

שלא תצטרך להרחיק ממקומך כדי להרויח כסף, אלא ובאו עליך שזה ירדוף אחריך והשיגוך, ואז לא תצטרך להתבטל מתורה ועבודה, אלא כי תשמע בקול ה' אלקיך.

(כתב סופר)

"ברוך פרי בטנך... ברוך טנאך" (כח, ד)

"ארור טנאך... ארור פרי בטנך" (כח, ד-ה יז-יח)
מדוע סדר הדברים שונה, בין הברכות ובין הקללות?
הקדוש ברוך הוא הוא בעל הרחמים, ואינו פוגע בנפשות תחילה (ויקרא רבה פ' יז). לכן קודם כל פוגעת הקללה בממון - "טנאך", ורק אם לא חזרו בתשובה, חס והלילה פוגעת הקללה בנפשות - "פרי בטנך".

אך בברכות, ה' מברך קודם כל את הנפשות, ורק אחר כך מברך את הממון.

(מהרי"א)

ר' יענקל'ה קרליץ (מתלמידיו החשובים של הרה"צ ר' אָשֶׁר פֶּרִינְד זצוק"ל) נשאל: מָה פֶּשֶׁר הַמְדַרְשׁ הַזֶּה? וְהָרִי מִשֶּׁה רַבֵּנוּ הוּא הָאֲחֵרוֹן שֶׁנִּתֵּן לּוֹמֵר עָלָיו שְׁלֹא הָיָה בְיָדוֹ שׁוֹם מַעֲשֵׂה טוֹב! הוּא הָרִי הַיָּה הָעֵנָו מִכָּל אָדָם, הוּא הָיָה הַמְנַהֵיג הַגְּדוֹל מִכָּלֵם, הוּא עֶבֶד עַל כָּל הַמְדוֹת שְׁלוֹ, הוּא מְסַר לָנוּ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה - הָאֵם מִשֶּׁה רַבֵּנוּ זָקוּק לְמַתְנַת חָנָם!?

אָמַר לוֹ ר' יענקל'ה: דְּוָקָא מִשֶּׁה רַבֵּנוּ, הַגְּדוֹל מִכָּלֵם, יָדַע הַיֵּטֵב אֶת הָאֲמֵת! הוּא יָדַע שְׁאֵם יִתְּלָה אֶת בְּקָשׁוֹתָיו לְחֻסְדֵי הַשֵּׁם בְּמַעֲשֵׂים הַטּוֹבִים שְׁלוֹ, בְּחֻסְדִּים וּבְשִׁנוּי שֶׁהוּא חוֹלֵל בְּעַצְמוֹ, אִם הוּא יִבְקֵשׁ עֲזָרָה מִשְׁמִים בְּזֻכּוֹתָם - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְכוּל לּוֹמַר לוֹ: אֲתָה טוֹעֵן שְׁאֲתָה לּוֹמֵד תּוֹרָה? אֲתָה טוֹעֵן שְׁעֵבְדָתָ עַל מְדוּתֶיךָ? הֲבָה וְנִבְדֹּק...

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוך תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

תמה החסיד ושאל: "והרי גם אני מניח תפלין, ולמה אני יראים ממני?"
ענה הרבי: "הרי כתוב, אלו שבתפלין שבראש, ולא על-הראש..."
סיפור זה, סיפר המהרי"ד מבעלזא לבנו רבי מרדכי מבילגורי, ביום שנכנס למצות, וביקש ממנו: "השתדל נא להיות מקושר אל ה' יתברך בכל רמ"ח ושס"ה".

"ובאו עליך כל הקללות האלה... תחת אשר לא עבדת את ד' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" (כח, מה-מז)

מקשים העולם האומנם העדר השמחה כה חמור עד אשר בגללו באים כל הקללות האמורות בתורה?

בדרשת 'שבת שובה' תשע"ג הטעים הגאון רבי צבי הכהן דוידוביץ שליט"א רב קהילת חסידים ברמת בית שמש את הנקודה וכה אמר: מרן הגאון

רבי משה פיינשטיין זצ"ל עמד על השאלה כיצד ייתכן שבנים של יהודים שמסרו נפשם על שמירת שבת - בניסיונות האיומים שהיו באמריקה לפני כמאה שנה יצאו מחללי שבת?!

מידי יום שני היו מפטרים אותם מהעבודה בגין היעדרותם מהעבודה בשבת האחרונה (ואבטלה באמריקה של הימים ההם פירושה חרפת רעב!) ובכל זאת לא המשיכו בניהם בדרכם - למרות שלהם אפילו היה קל יותר!

והסביר שהיו שני סוגים של מוסרי נפש על קדושת השבת, אלו מהסוג הראשון היו שמחים עם השבת, ובסופה היו מכריזים:

התחילו לפרוע פרעות ביהודים והחלו לזרוק אבנים לתוך חלונות בתיהם, וחיפשו את השוחט ואת ראשי הקהילה כדי להורגם.
היהודים הסתגרו בבתים, הניפו את התריסים ופחדו פחד מוות.
פתאום נשמע כי הצליחו לתפוס את השוחט והחלו להכות בו מכות רצח.
כששמע המהרש"ם את הדבר לבש את המעיל, לקח את מטהו ויצא מהבית כדי להציל את השוחט.

אשתו הרבנית בכתה יחד עם כל ילדיו הקטנים, אך הוא בשלו, מי יודע אם דמי אדום יותר מדמו של השוחט, וצריכים להציל אותו ממות.
כשהגיע המהרש"ם לככר העיר נפל פחדו על הגוים, והתקיים בו הכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.
ביקשו ממנו מחילה, שחררו את השוחט, והבטיחו שיחזירו את מס הבשר ליהודים.

"וראו כל עמי הארץ כי שם ה'

נקרא עליך ויראו ממך" (כח, י)

תניא, רבי אליעזר אומר אלו תפלין שבראש (ברכות ו, א) מסופר שבאחד הימים, בשנת תקנ"ט, נלקח רבי שניאור זלמן מלאדי בעל התניא, למאסר הרוסי, לאחר הלשנה נתעבת.

כאשר נכנס המפקד לחדרו לקחתו למאסר, מצאו מעוטר בתפלין, ולמראהו נאחו רעדה ופחד, באותה שעה עמד שם חסיד אחד ולמראה יראת המפקד, שאל את הרבי לפשר הדבר, ונענה: "הרי חז"ל דרשו את הפסוק וראו כל

עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" ואמרו אלו תפלין שבראש".

כָּל אָדָם בְּעוֹלָם, גַּם אִם הוּא הִשְׁקִיעַ אֶת כָּל חַיּוֹ וְשָׁנָה אֶת אִישִׁיתוֹ לְגַמְרֵי - בְּלִי סִיעָתָא דְשִׁמְיָא הוּא עֲלוּל לְשׁוֹב לְנִקְדַּת הַהִתְחַלָּה וְלִפְל מְכַל מְדַרְגוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, בְּשָׁנָה אַחַת!
מִשָּׁה רַבְּנוּ יָדַע שְׁפָל הַמְּדוּת הַטּוֹבוֹת וְהַמְּדַרְגוֹת הַנִּשְׁגָּבוֹת אֵינָן אֶלָּא מִתְּנַת שְׁמַיִם, פְּקֻדוֹן, וְהוּא לֹא יְכוּל לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶן תְּמוּרָה!
הַדְּבָר הַיְחִיד שְׁנוֹתֵר לוֹ לְבַקֵּשׁ הוּא 'אוֹצֵר מִתְּנַת חַנּוּם'! רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עַל אֵף שְׁלֹא מְגִיעַ לִי - אֲנִי מְבַקֵּשׁ שֶׁתִּתֵּן לִי בְּחַנּוּם!
כִּי רַק מִי שִׁיּוּדַע שְׁלֹא מְגִיעַ לוֹ כְּלוּם - הוּא זְכָאִי לְקַבֵּל מְאוֹצֵר הַמְּנַצֵּר!
(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

בתשובה, ותהיה רשאי לאכול אצלם בשר ושאר מיני מאכלים שיגישו לפניך, וזהו שכתוב "ואכלתם בשר ובניכם ובשר בנותיכם תאכלו..." (לבוש יוסף)

"ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלוקיך" (כח, נח)

מדוע נאמר התוספת 'את השם הנכבד והנורא הזה' הרי יכולה התורה לומר 'ליראה את ה' א-לוקיך'.

הסבר נפלא על פי מעשה שהיה (להבדיל בין הקודש ובין

החול) בשני חיילי הצאר הרוסי שהבחינו בשעת לילה מאוחרת בשני שיכורים שהיו מתנדנדים והולכים ברחוב.

החיילים פקדו על השיכורים לעצור בשם החוק אך השיכורים לא התייחסו, וכך במשך שלוש פעמים.

כשראו החיילים כי הם לא עוצרים הם צעקו לעברם 'בשם הצאר ניקולאי (שר"י) אנו פוקדים עליכם לעצור'.

השיכורים לא נענו ולבסוף החיילים ירו לעברם ופצעו אותם והם נלקחו למעצר והובא למשפט.

במשפט טענו השניים (שבינתיים התאושו

משיכרונם) 'מה יכולנו לעשות? הרי היינו שיכורים?' כששמע זאת השופט הוא קם מכיסאו ובחמת זעם צעק לעברם 'טיפשים! כאשר מזכירים את שמו של הצאר ניקולאי גם שיכור צריך להתעורר משכרותו'. להבדיל אומרת התורה עליך לירא רק מעצם הזכרת שמו של הקב"ה שהשם הזה יהיה נכבד ונורא בעיניך.

"אה! - - - ברוך השם! זכינו לשמור עוד שבת כאן באמריקה!!!"

ואילו בני הזוג השני היו פולטים בשלש סעודות "קרעכץ" (אנחה) שהייתה הולכת מסוף העולם ועד סופו "אוי ווי! מי יודע אם לא יפטרו אותנו שוב ביום שני בגלל השבת!!!"

הבנים של הסוג הראשון קלטו ששבת היא דבר שמח - ואילו הפרנסה היא בעיה שיש לפתור אותה. אבל בני הסוג השני קלטו שהשבת היא הדבר העצוב ביותר שקיים בעולם, החיים הם הפרנסה, והשבת היא "הבעיה" שיש לפתור אותה.

למרות ששמרו את השבת, אולם מכיוון הדבר לא נעשה מתוך שמחה, אלא מתוך אילוץ, זה הדבר שגורם לכל הקללות לבוא.

"ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנותיך אשר נתן לך ה'" (כח, נג)

מסופר על אדם שביקר פעם אצל אדמו"ר מפורסם, ושאל אותו בקשר לדברי הזוהר שכתב שבכל דברי התוכחה רמוזה גם ברכה, כיצד יתכן למשל שקללה של "ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנותיך" רמוז בזה ברכה? והרי אין לך קללה גדולה מזו?

אמר לו האדמו"ר: יש לך בנים? השיב האיש בשפה רפה ובכובד ראש: אמנם יש לי בנים, אבל לצערי אינם שומרי תורה ומצוות, ואפילו כשרות אינם שומרים, ולכן נמנע אני מלאכול בביתם.

זוהי כוונת הזוהר, נענה לו הרבי, לעתיד לבוא בניך יחזרו

"נְקִי יְהִיָּה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אַחַת" (כד, ה)

רַבִּי לֵיבֵלָה אִיגָר הַתְּקַרְבַּ בְּצַעֲרֵירוֹתוֹ לְאוֹר הַחֲסִידוֹת וְחָשְׁקָה נַפְשׁוֹ לְנִסְעַ אֶל רַבִּי מְנַחֵם מְעַנְדֵּל מְקוֹצֵק. זֶה הָיָה בְּתוֹךְ הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה לְנִשְׁוֹאִינָם עִם בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי עֲזַרְיָאֵל גְּרִטְשְׁטֵין מְלוֹבְלִין, בְּעוֹדוֹ סְמוּךְ עַל שְׁלֶחֶן חוֹתְנּוֹ.

הוא קבל את הסכמת רעייתו, נסע לקוצק וישב שם פרק זמן על התורה ועל העבודה.

נסיעתו לקוצק לא מצאה חן בעיני חותנו, והוא נסע לקוצק כדי לשכנע את חתנו לשוב לביתו.

כשנזכר שאינו מצליח לשכנעו, נכנס אל הרבי ואמר: "הלא התורה אומרת 'נקי יהיה לביתו שנה אחת'". השיב לו הרבי מקוצק: "אלו ידעתי שבביתו יהיה נקי כל כך כמו כאן, הייתי מצוה עליו לחזור מיד לביתו..."